

Bódva-völgyiek a Nagy Háborúban: Száz éve tört ki az I. világháború

*Kiadó: Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum. Edelény,
2014. A/5. 121 p. Edelényi Füzetek 49.*

Az alábbiakban a szerkesztő, Hadobás Pál előszavát közöljük.

„A ma élő ember számára már csak a történelmi tanulmányokból ismertek az első világháború eseményei, s az idősebb generáció is csak az apák, vagy nagyapák elbeszéléseiből tud a gorlicei áttörésről, az isonzói csatákról, vagy a Monte-Grappán átélt borzalmakról, hisz már 100 éve annak, hogy kitört az első világháború és 96 év telt el azóta, hogy befejeződött az Osztrák-Magyar Monarchia utolsó, közösen vívott háborúja, a NAGY HÁBORÚ.

A világháború végén darabjaira hullott a monarchia. A sok áldozatot követelő háború az ország legkisebb településén is éreztette borzalmait, s nem volt olyan magyar család, amely a háború végére ne gyászolta volna közelebbi vagy távolabbi hozzátartozóját.

Az első világháborút 1920. június 4-én lezáró trianoni békediktátum tovább fokozta a magyarság tragédiáját, hisz vesztesként tudomásul kellett vennie a döntést, mely szerint területe kétharmadát a környező országokhoz csatolták.

1930-ban Edelény méltó emlékművet állított a háború edelényi áldozatainak. A szobor alkotója Székely Károly szobrászművész. 1991-ben felújították a szobrot, és a második világháború áldozatait is megörökítették az emlékművön. A Bódva-völgy települései közül Damak, Égerszög, Lak, Perkupa, Rakaca és Szőlősardó állított emléket a két világháború között a település első világháborús áldozatainak, míg a többi település 1990 után épített emlékművet, melyen már mind a két világháború áldozatai szerepelnek.

Jelen összeállítás legtöbb írása a Városi Könyvtár helytörténeti gyűjteményében gépiratban található, a háború alatt, vagy utána szü-

letett háborús visszaemlékezésekből, versekből, fényképekből nyújt válogatást. A dolgozatok többsége a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület által rendszeresen meghirdetett Istvánffy Gyula honismereti gyűjtőpályázatára készült az 1970-es és 80-as években, elsősorban Slezsák Imre (1932-2002), a könyvtár akkori igazgatója szervezőmunkájának eredményeképpen. Az összeállításunkban szereplő személyek valamennyien Edelényben, vagy a Bódva-völgy valamelyik településén éltek.

A visszaemlékezésekben szereplő települések és földrajzi területek neveit nem javítottuk ki, amelyeket azonosítani tudtunk a mai településekkel és földrajzi nevekkkel, azokról rövid leírást közlünk, amelyeket nem, azok után kérdőjelet tettünk. Csak a mai Magyarország területén kívül eső településeket ismertetjük, és a többször előforduló településeket és földrajzi neveket csak egyszer említjük.”



Scheip (Székely) Frigyes rajza az első világháborús naplójából